

"השופינג של רוני" - מערך שיעור דילמה פיננסית: צרכנות אימפולסיבית

תכנית 'להבין את הכסף' נועדה להקנות מיומנויות התנהלות פיננסית לבני-נוער בחטיבה העליונה. מיומנויות אלה הן מהחשובות בעידן המודרני, והן עומדות בבסיס החלטות רבות שלנו בחיי היומיום.

בשלב מתקדם של התכנית, מומלץ להתחיל לדון איתם על החלטות יומיומיות בתחומים פיננסיים. מערכי דילמה פיננסית נועדו ככלי עזר למורה לתרגל עם התלמידים קבלת החלטות שקולה בתחומים פיננסיים שונים.

קהל יעד: תלמידי כיתות י'

משך הפעילות: 45 דקות

מטרות:

1. היכרות עם המאפיינים של צרכנות אימפולסיבית
2. ניתוח ביקורתי של קבלת החלטות של בת נוער בתחום הצרכנות
3. רפלקציה בנושאי אופן הצרכנות האישי שלי

עזרים:

1. אתר האינטרנט של הפעילות
2. מקרן ורמקולים

ידע מוקדם: רקע בנושא צרכנות נבונה

כך נראה העמוד המלווה את השיעור באתר התכנית ([סרטון דילמה- צרכנות נבונה](#)):

דילמה: צרכנות נבונה

חלק ראשון- הצגה
דף עמדות

**סרטון 1-
הצגת
הדילמה**

חלק שני- דיון דילמה
דיון דילמה

חלק שלישי- שאלות חשיבה

**סרטון 2-
החרפת
הדילמה**

דיון בשאלות חשיבה

משך	נושאים/מושגים	פעילות
5 דקות	שאלון עמדות אישי	פתיחה
25 דקות	צפייה בסרטון הדילמה ודיון דילמה	דיון דילמה
15 דקות	צפייה בסיום הסרטון ודיון בשאלות חשיבה	שאלות חשיבה וסיכום

פתיחה- שאלון עמדות אישי (5 דקות):

באתר יהיה קישור לשאלון עמדות. כל תלמיד יתבקש למלא את השאלון על עצמו. השאלון מיועד לפתיחת צוהר לדיון, ולכן מוצעות שאלות לדיון בהמשך. להלן השאלון:

לפניכם מספר היגדים המייצגים גישות שונות בנושא צרכנות. ציינו באיזו מידה אתם מסכימים ההיגד:

	ההיגדים	כלל לא-	במידה רבה
1	בני נוער צריכים להתייעץ עם הוריהם לפני שהם קונים דבר יקר	1	2 3 4
2	זכותם של בני נוער לכל החלטה שהיא לגבי דמי הכיס שלהם שאינה מסכנת אותם, גם אם הוריהם לא מסכימים איתה	1	2 3 4
3	הרגלי הצריכה של בני נוער מושפעים במידה רבה מהדוגמא האישית שקיבלו מהוריהם	1	2 3 4
4	בני נוער צריכים להתמודד עם דמי כיס קבועים שהם מקבלים מהוריהם	1	2 3 4
5	בני נוער עובדים צריכים לחסוך את הכסף שהם מרוויחים לקראת הוצאות גדולות כמו חופשה או רישיון נהיגה.	1	2 3 4
6	בני נוער צריכים לעשות שופינג רק לאחר שביררו מראש כמה כסף מתקצב לבילוי זה	1	2 3 4
7	הורים צריכים לתת לבני הנוער כסף לבילויים עם חברים מעבר לדמי הכיס החודשיים	1	2 3 4

הציגו את התוצאות בכיתה באמצעות האתר. להלן שאלות לדיון בכיתה בעקבות השאלון:

1. באיזה היגד התלבטתם?
2. באיזה היגד לדעתכם יש כאלה שחושבים אחרת מכם?
3. אילו מהתשובות היו משתנות במידה והורים היו ממלאים את הסקר? למה?

במסגרת הדיון ניתן להעמיק בנושא באמצעות קובץ 'נתונים על צרכנות נוער' המופיע באתר.

חלק שני- דיון דילמה (25 דקות):

התלמידים צופים בסרטון הראשון:

רוני נכנסת לביתה לאחר שופינג עם חברות שעשתה והוציאה כסף רב. ההורים מתווכחים איתה לגבי כמות הכסף שהוציאה בחודש האחרון.

כעת יתקיים דיון דילמה בכיתה באופן הבא:

1. **על כל תלמיד לכתוב לעצמו: האם הדרישה של ההורים מוגזמת או מוצדקת? מדוע?**

2. **התלמידים נשאלים שאלה פתוחה- מהם הערכים העומדים למבחן? אחריות של ההורים מול העצמאות של רוני.**

3. **על התלמידים להתחלק לקבוצות של 4-5 תלמידים** בהתאם לדעות האישיות שלהם.

4. **כל קבוצה מתבקשת לבחור טענה אחת** שנראית להם המשכנעת ביותר ולכתוב אותה על הלוח/ באתר.

5. **דיון במליאה בו כל קבוצה מתבקשת להסביר את הטיעון שלה.** לאחר סבב בו כל קבוצה הציגה את הטיעון שלה, יש להוסיף שאלות הבהרה שמטרתן לעודד דיון פתוח בין צדדים שונים בכיתה:

- מדוע לדעתך זו הדרך שעל ההורים לנהוג?
- מה דעתך על דברי...?
- מהי אחריות בעיניך? מהי עצמאות בעיניך?
- האם היית משנה את עמדתך אם ידעת כי הוריה של רוני אינם משמשים לה דוגמא אישית בנושא צרכנות?

חלק שלישי- שאלות חשיבה וסיכום (15 דקות):

צפייה בסרטון הסיום. במהלכו עולה כי הבעיה של רוני יותר קיצונית ממה שחשבו ההורים. הסרטון מציג מצב קיצון בכוונה להראות לתלמידים מצב מוגזם של התנהגות כדי לעורר שאלות.

בשלב זה כדאי להשתמש במספר שאלות חשיבה לתלמידים בנושא:

1. איך רוני יכולה לפתור את הבעיה הנוכחית?
2. האם הפתרון שהצעתם הוא פתרון לטווח הרחוק?
3. האם אתם חושבים שהוריה של רוני היו צריכים להעניש אותה?
4. האם גם אתם מתנהגים לפעמים בצורה דומה לרוני- יודעים שעלינו לעשות משהו אחד אבל עושים משהו אחר? מדוע?

שאלות לסיכום ורפלקציה:

בשלב זה מומלץ לדון עם התלמידים על תהליך הלמידה שהתקיים בכיתה. דרך תהליך הלמידה בכיתה התלמידים יכולים להסיק על תהליכי קבלת החלטות בתחום הפיננסי בחייהם- דרך בחינה והעמקה בסוגיות השונות ובדילמות שעולות, דרך התייעצות וחשיבה משותפת. להלן מספר שאלות עזר:

1. אילו נימוקים שמעתם שלא חשבתם עליהם בעצמכם?
2. עם אילו מסקנות יצאתם מהשיעור?
3. האם התהליך שעברנו בכיתה הוא תהליך שהייתם מיישמים במקרים אחרים בחייכם?
4. האם לדעתכם התהליך בכיתה היה מוצלח? מדוע?
5. אילו תחושות עלו לכם בעקבות הדיון בכיתה?